

S. Sayısı : 235

Kozlu - Ereğli hattı ile Armutçuk şube hattının yapımı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında Kanun tasarısı ve Bayındırlık ve Bütçe Komisyonu raporları (1/536)

T. C.

Başbakanlık

Muamelenet Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71-1260,6-1472

18 . IV . 1949

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Kozlu - Ereğli hattı ile Armutçuk şube hattı inşasına ait gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında olup Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 31 . III . 1949 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Ş. Günaltay

Gereke

Ereğli civarında bulunan Çamlı, Kandilli ve Kireçli bölgesi kömürlerinin limandan deniz taşılarına yüklenmesi için bu bölgenin Ereğli'ye demiryolu ile bağlanması lüzum ve zaruretinde Bakanlığımız Genelkurmay Başkanlığı, Ekonomi ve Ulaştırma Bakanlıklarıyla mutabık bulunmaktadır. Filhakika bu bölgenin kömür istihsalâtı demiryol muvasalâsı olmadığı için çok güç ve ağır şartlar altında yapılmakta olan açıkta gemilere kömür verme imkânlarıyla mukayyet bulunmakta ve istihsalâtın artırılması doğrudan doğruya demiryolunun inşasına bağlı bulunmaktadır. Ekonomi Bakanlığından aldığımız malûmata göre bu bölgenin amenajman plânının tatbikine demiryol bağlantısı kömür istihsalinin hızla artmasına imkân verecek, böylelikle günde takriben 1000 - 1300 ton dan başlayarak (3 - 4) sene sonra bu miktar günde 5000 tona yükselecektir.

Ereğli limanının inkişafı bir taraftan yukarıda arzedildiği üzere çok yakınında bulunan ve Armutçuk siyejinde toplanacak Kandilli ve Çamlı kömürleriyle Kireçlik bölgesi kömürlerini Ereğli limanına en kısa zamanda nakledecek Armutçuk - Ereğli ve Kireçlik - Ereğli demiryolunun yapılmasına bağlı olduğu kadar liman gerisindeki geniş hinterlandın türlü ihtiyaçlarını ve bu arada bilhassa büyük bir endüstri merkezimiz olan Karabük demir ve çelik fabrikalarının da iyi şartlar altında deniz yoluyla muvasala ve münasebette bulunmasını temin bakımından da Kozlu'ya kadar götürülerek şebekeye bağlanması bir zaruret halini almış bulunmaktadır. Bu hususta evvelden beri yapılan etüdlerde iki ana istikamet üzerinde durulmuştur : (Tefen - Devrek) ve (Kozlu - Ereğli) olarak beliren bu iki istikamet üzerinde yapılan incelemeler sonunda (Tefen - Devrek - Ereğli) istikametinin yüksek meyilleri ve uzunlukları fazla tünelleri ihtiva etmesi noktasından inşa masraflarının yüksek, nakil kabiliyetinin düşük bir hat olacağı kanaatine varılmış, buna mukabil esasen bağlanması meşrut bulunan Ereğli - Kireçlik kısmından sonra Kozlu'ya kadar yalnız ve takriben 20 kilometrelik bir hat parçasının kalması ve bunun yapılmasıyla ana şebekeye daha ucuz buna mukabil nakil kabiliyetinin diğer istikamete nispetle 2,5 - 3 misli daha yüksek bir hatla bağlantının sağlanabileceği göz önünde tutularak bu ikinci istikametın kabulü uygun olacağı neticesine varılmış ve bu istikametın askerlik bakımından bir mahzur arzedip etmediği hususunda Genelkurmay

Başkanlığına vâkı istilâma bir mahzur bulunmadığı cevabı da alınmış bulunmaktadır.

Kozlu - Ereğli demiryolunun inşasına başlanmasından itibaren 5 yılda tamamlanabilecek ve inşaata ilk kömür verme merkezi olan Armutçuk siyejini Ereğli'ye bağlayacak kısımdan başlanacak ve bu kısım 1 - 1,5 yılda ikmal edilecektir. İnşaata amenajman plânının tatbik yerini takiben bir taraftan ana hat istikametinde Kireçli'ye doğru devam edecek ve bu suretle bu kömür bölgesinin en kısa zamanda Ereğli Limanına bağlanması sağlanırken Kozlu'ya doğru da inşaata devam ederek müddeti içerisinde tamamlanacaktır.

Yukarda arzolunan iş ve hizmetlerin yapılması için sunulan kanun tasarısının birinci maddesi mevzuun mahiyetini belirtmekte ve Bayındırlık Bakanlığınca 65 milyon liraya kadar para harcamaya ve gelecek senelere geçer taahhütlere girişmeye ve Maliye Bakanlığına da faizleriyle birlikte bu miktara kadar bono çıkarmaya yetki vermektedir.

Bayındırlık Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Bayındırlık Komisyonu

Esas No. 1/536

Karar No. 15

13 . V . 1949

Yüksek Başkanlığa

Kozlu - Ereğli hattı ile Armutçuk Şube hattının inşasına ait gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 31 . III . 1949 tarihli toplantısında karar altına alınan ve Başbakanlığın 71/1260 ve 6/1473 sayılı ve 18 . IV . 1949 tarihli yazısı ile Yüksek Meclise sunulan ve Komisyonumuza havale buyurulan tasarı; Bayındırlık Bakanı ve bu Bakanlığın mütahassısları hazır olduğu halde incelendi.

Karadeniz kıyılarında Filyos'tan Ereğli'ye kadar uzanan kömür havzasında kömür sıklet merkezleri üç noktada toplanmaktadır :

1. Çatalağzı civarındaki kömür ocakları için Karadon;

2. Üzümlü - Kozlu arasındaki kömür ocakları için Zonguldak;

3. Kireçlik - Kandilli - Armutçuk - Ereğli arasındaki kömür ocakları için Ereğli;

Mevkileri :

Bunlardan :

Karadon sıklet merkezinde toplanan kömürler iç istihlâki karşılamakta ve demiryolu ile dâhile sevk edilmekte.

Zonguldak sıklet merkezinde toplanan kö-

mürlerde Denizyolu ile sevk olunmaktadır. Bu sevkiyatı kolaylaştırmak, süratlendirmek ve ucuzlatmak için Zonguldak limanının tevsi ve teçhiz işine ihtiyaç duyulmaktadır.

Kireçlik - Çamlı - Kandilli - Armutçuk mevkiilerindeki kömürlerin işletilmesi, sevki ve kıymetlendirilmesi; sahilin pek ârizalı ve barınabilecek bir mahali olmaması yüzünden gayrimümkün bir hale gelmektedir. Bu kıyılarda her yıl yapılan küçük iskeleler kış mevsiminin dalgaları ile tamamen yıkılmakta ve ertesi yıl tekrar yapmak zarureti hâsıl olmaktadır. Bu havzanın kömürlerinden istifade edilebilmesi Ereğli'den kireçliğe kadar bir demiryolunun yapılmasına bağlı olduğu anlaşılmıştır.

Armutçuk mevkiindeki kömürler için de Çataldere'den bu mevkie kadar bir şube hattının inşası lüzumlu görülmüştür.

Ereğli'den Kireçli'ye kadar inşa edilecek hattın Kozlu istasyonuna bağlanması ile de Ereğli limanının; Karabük fabrikaları ve bu hinterlant için en elverişli bir liman haline geleceği aşikârdır.

Komisyonumuz; Yukarda arzedilen mülâhazalara dayanılarak 38 küsur kilometre uzunluğundaki Ereğli - Kozlu hattının; ve altı küsur kilometre uzunluğundaki Armutçuk şube hattı-

nın yapılmasını yerinde ve çok faydalı bulmuştur.

Tefen istasyonundan Devrek yoluyla Ereğli'ye bir hat inşası üzerinde de durulmuş ise de, yapılan istikşaf neticesinde boyun noktasında dört buçuk kilometrelik bir tünel inşası icap edeceği ve yüzde 25 civarında meyiller olduğu ve bunların da hattın nakil kabiliyetini çok azaltacağı anlaşılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde görüşme kâfi görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Hükümetin teklifinde birinci madde 2214 sayılı Kanuna dayanılarak hazırlanmış ise de, bu Kanun 1933 yılında 6 sene müddetle yürürlüğe konmuş olduğu ve 1939 yılında hükmü kalmadığı cihetle Ereğli - Kozlu hattı için doğrudan doğruya bir kanun tasarısı yapılması daha muvafık olacağı düşünülmüş ve birinci madde ona göre değiştirilmiştir.

İkinci, üçüncü, dördüncü maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunuldu.

Bayındırlık Ko. Başkanı

Trabzon

S. Day

Sözcü

İsparta

K. Aydar

Kâtip

Konya

R. Erel

Ankara

R. Börekçi

Antalya

Niyazi Aksu

İmzada bulunamadı.

Kocaeli

A. Faik Abasıyanık

İmzada bulunamadı.

Konya

S. Çumralı

Kütahya

H. Benli

Niğde

Halit Mengi

İmzada bulunamadı.

Samsun

Y. Kalkay

Sinob

L. Aksoy

Niğde

İ. R. Soyer

Muhalefetim aşağıda yazılıdır

Tunceli

Mahmut Tan

İmzada bulunamadı.

Urfa

Razi Soyer

İmzada bulunamadı.

Niğde

Bir kilometresi (1,5) milyon liraya çıkıyor. Sağlıyacağı fayda ise mahdut. Bu yandanda yapılacak işlerden değildir. Kömür naklini deniz yoluyla, hava hattıyla ve sair suretlerle temin mümkündür. Bu (65) milyonun su işleri, zirai istihsalin artırılması ve daha sair mühim işlere sarfı daha faydalı olacağı kanatındayım.

Ibrahim R. Soyer

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/536

Karar No. 147

27. V. 1949

Yüksek Başkanlığa

Kozlu - Ereğli hattı ile Armutçuk şube hattı inşasına ait gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 18. IV. 1949 tarihli ve 6/1472 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Bayındırlık Komisyonu raporuyla birlikte Komisyonumuza verilmekle Bayındırlık Bakanı Şevket Adalan hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Tasarı, Zonguldak - Kozlu hattının Ereğli'ye kadar uzatılmasını ve Armutçuk şube hattının yapımını temin etmek üzere gelecek yıllara geçici 65 milyon liraya kadar yüklenme yetkisinin sağ-

lanması maksadiyle hazırlanmış bulunmaktadır.

Ufak bir değişiklikle Bayındırlık Komisyonunca kabul edilen tasarı Komisyonumuzca da esas itibariyle kabule değer görülmüştür. Şöyle ki :

2214 sayılı Kanun esasen Filyos'tan başlamak ve sahili takip ederek Ereğli'ye müntehi olmak üzere bir hattın yapılmasına izin vermiş bulunmaktadır. 38 kilometreden ibaret bulunan Kozlu - Ereğli kısmı ile altı kilometrelik Armutçuk şube hattının inşası, gerek Kireçlik, Kandilli, Armutçuk ve Ereğli arasındaki ocakların inkişafını ve yalnız açık denizde yükleme zaruretinde

bulunan bu ocaklar istihsalâtının Ereğli limanından tahmillerini temin etmek ve Karabük malmallerinin Ereğli'ye kolayca vusullerini sağlamak ve keza Ereğli limanının memleket içiyle rabitasını tesis etmek yönünden ekonomik bir önem taşımaktadır. Kaldı ki, yalnız kömür konusunda bidayette bu hat üzerinden 1 000 - 1 500 ton ve birkaç yıl sonra 4 - 5 bin ton günlük kömür nakliyatı yapılması gerekmektedir ki, yalnız bu husus dahi hattın inşasını lüzumlu kılan başlıbaşına bir âmildir.

Komisyonumuz, bu hattın yerine daha ucuza şose inşası mümkün olup olmadığını da incelemiş ve kömürün demiryolundaki 1,75 kuruş nakil ücreti maliyetine mukabil şosedeki 40 kuruşa yükseldiği ve bu miktar ne kadar azaltılırsa azaltılsın yine tren hattı ile rekabet edemeyeceği açıklanmıştır. Ayrıca, Ereğli'nin sahilden değil doğrudan doğruya dâhilden ana hatla irtibatının temin edilmesi üzerinde de durulmuş bunun da gerek arazinin sarp ve tünel inşasını istilzam ettiği ve çok pahalıya mal olacağı gibi bu hattın teklif edilen şekilde inşasında mühim bir maksadın da kömür havzasının ve yukarıda zikredilen mınaka istihsalâtının kolayca bir ihraç limanına naklini temin etmek olduğuna göre teklif edildiği gibi inşasında zaruret bulunduğu anlaşılmıştır.

Tasarının birinci ve ikinci maddeleri aynıyle kabul edilmiş ve 1949 yılı Bütçesinde bu husus için bir ödenek konulmamış olduğundan inşaata bir an evvel başlanması için bu yıl Bütçesine gelir fazlasından karşılanmak üzere 2,5 milyon liralık bir ödenek konması hakkındaki teklif, Hükümetle mutabık kalınarak Komisyonumuzca kabul edilmiş ve bu maksatla bir geçici madde tasarıya eklenmiştir.

Üçüncü madde aynıyle kabul edilmiş ve yürürlük maddesine Maliye Bakanı da eklenmiştir.

Bu suretle hazırlanan tasarı ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	
Mardin	Ankara	Amasya
<i>R. Erten</i>	<i>M. Eriş</i>	<i>A. K. Yiğitoğlu</i>
Ankara		Aydın
<i>Dr. A. H. Selgil</i>		<i>R. Alpman</i>
Çoruh		Diyarbakır
<i>Dr. C. Kazancıoğlu</i>		<i>Ş. Uluğ</i>
İsparta	Kastamonu	Konya
<i>K. Turan</i>	<i>M. Akalın</i>	<i>M. A. Binal</i>
Malatya	Niğde	Rize
<i>M. S. Eti</i>	<i>R. Gürsoy</i>	<i>T. B. Balta</i>
Samsun		Seyhan
<i>M. A. Yörüker</i>		<i>A. R. Yüreğir</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kozlu - Ereğli hattı ile Armutçuk Şube hattı inşasına ait gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 2214 sayılı Kanununun birinci maddesiyle Filyos istasyonundan başlayarak sahili takiben Ereğli'ye müntehi olmak üzere inşasına izin verilen demiryolunun Kozlu - Ereğli kısmı ile Armutçuk şube hattının yapılması için 65 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Bayındırlık Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı işler için gerekli ödenekler her yıl Bütçe Kanunlarına bağlı (A) işaretli cetvellerin Bayındırlık Bakanlığı kısımlarına konur.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bayındırlık Bakanını yürütür.

Başbakan
Ş. Günaltay

Devlet Bakanı
Başb. Yardımcısı
Nihat Erim

Devlet Bakanı ve

Dışişleri B. V.

N. E. Sumer

Millî Savunma Bakanı

H. Çakar

Dışişleri Bakanı

Adalet Bakanı

Fuad Sirmen

İçişleri Bakanı

E. Erişirgil

Maliye Bakanı

İ. R. Aksal

Millî Eğitim Bakanı

T. Banguoğlu

Ekonomi ve Ticaret Bakanı

C. S. Barlas

Gümrük ve Tekel Bakanı

Dr. F. Ş. Bürge

Ulaştırma Bakanı

Dr. Kemal Satar

Bayındırlık Bakanı

Ş. Adalan

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. K. Bayizit

Tarım Bakanı

Cavid Oral

Çalışma Bakanı

Reşat Ş. Siner

BAYINDIRLIK KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kozlu - Ereğli hattı ile Armutçuk şube hattının inşası hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Kozlu istasyonu ile Ereğli arasında demiryolunun ve Armutçuk şube hattının yapılması için (65) milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Bayındırlık Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kozlu - Ereğli hattı ile Armutçuk şube hattı inşasına ait gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — 1949 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Bayındırlık Bakanlığı sermaye, kredi ve tesisler kısmının 19 ncu bölümünde (kanunu gereğince yapılacak Kozlu - Ereğli hattı ile Armutçuk şube hattı yapımı her çeşit giderleri) adıyla yeniden açılan 11 nci maddeye (2 500 000) lira olağanüstü ödenek konulmuştur.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye ve Bayındırlık Bakanları yürütür.